

KÉZFOGÁSOK

BORISAV STANKOVIĆ

(1876—1927)

ÉJNEK IDEJÉN

A mezőn ült Cveta és várta a férjét, Jovant, hogy odavezesse a vizet és megöntözzék a dohányt, amelyet még a múlt héten ültettek el, de amely idáig sehogyan sem akart sarjadzani. Amikor leült, összekuporodott, állát összehúzott térdeire támasztotta, és álmodozó tekintettel nézett a meleg, sötét éjszakába. A mezőn, mindenütt körülötte, emberek voltak, akik a felszántott, beültetett földeken lámpások fényénél dolgoztak. Keleten hegygerincek rajzolódtak komoran a sötétvörös égre, amely a hold feljöttét várta; előtte pedig, a folyó mentén az úton, magas nyárfák és dús fűzek emelkedtek, amelyek ebben a sötét éjszakában, suhogásukkal és ringásukkal emberi lényekként hatottak... Időről időre a kapa tompa, fémes hangja hallatszott elvegyülve az emberek fojtott kiáltásaival, de mindezt még a langyos szellő is szét-hordta, amely a síkság fölött fújdogált.

Cveta holtfáradt volt, de erőt vett magán, hogy ne aludjon el. Egyszerre csak emberi léptek közelédtét hallja, s azután megismeri férje hangját.

— Nézd csak! — mondta valakinek. — Nézd, komám: egész évben szárazság, egy csepp eső sem esik... Nézd, hogy elhervadt minden, szörnyűség még látni is... Tíz gyökérből egy ha megfogja. Nagy baj, mondom neked!...

— Igaz, igaz! — felelte az a másik.

— Istenem, megint ő? — rezzent össze Cveta ijedten, amikor meghallotta azt a másik, inkább nőies, mint férfias hangot. S azután gyorsan fölugrott, és, mintha szökne, a szántóföldre lépett, kezébe vette a kapát, és elkezdett kapálni. Ekkor ért oda Jovan.

— Dolgozol? — szölitotta meg. Majd levette válláról a kapát, beleütötte a földbe, letette a lámpást és leült a gyepre. — Gyere ide, Stojan gazda — fordult ahhoz, aki mögötte jött. — Gyere, ülj le egy kicsit.

— Mindjárt, mindjárt! — hallatszott. És megjelent a gyepen bizonytalanul lépkedő, magas, nyúlánk alak, ugyancsak lámpással és kapával.

— Jó estét! Dolgoznak? — kérdezte halkán és valahogy félénken.

Cveta semmit sem felelt a köszöntésre. Mintha nem is hallotta volna.

— Látod, küszködünk, gazda, mint minden szegény — felelt neki Jovan és arrébb húzódott, hogy helyet csináljon neki maga mellett. — Ülj le. Akarsz dohányt?

— Hát, lehet. Adj! — És vigyázva, lassan leült, keresztbe tette lábait és elvette a dohányt, hogy tekerje és rágyújtson, de túl gyorsan és ügyet-

lenül. Jovan eközben elkezdett neki panaszkodni a rossz észteendőkre, a rossz időjárásra, a községre, a vízmalmosokra és mindenre, ami megakadályozta abban, hogy vizet kapjon. Stojan hallgatta, bólintott néha, szívtva a dohányt, ritkán és röviden felelgetve. És ki tudja, meddig tartott volna ez még így, ha Jovan hirtelen föl nem szökik, lehajol a földre és hallgatódzni kezd; és amikor meghallotta távolról a víz közeledését, csuszamlását, halk csörgedezését, örömeiben elhajtotta a dohányt, újra fölkapta kapáját és lámpás nélkül szaladt a víz elé.

— Cveta, készülj el azokkal a barázdákkal — mondta feleségének, aki még mindig kapált tőlük távolabbra. — Te pedig, gazda, várj; mindjárt jövök, mindjárt... — E-hej! — kiáltotta vidáman és eltűnt az éjszakában.

Stojan mintha megijesztette volna Jovan hirtelen eltűnése, mert ő is gyorsan fölemelkedett és utána indult, de megint visszajött, leült, és elkezdte csupálni a száraz fűvet, Cveta kapájának ütéseit hallgatva. Egyszerre csak, tölcseért formálva kezéből szája elé, halkán Cveta felé kiáltott:

— Cveta!

De az asszonytól nem jött válasz, továbbra is csak a kapa ütése hallatszott.

— Cveta! — kiáltotta hangosabban.

Az asszony továbbra is hallgatott.

— Cveta, hallod-e? — szólította előrehajolva, feszült figyelemmel, szemét a sötétbe meresztve, de csak az asszony görnyedező alakját látta, ahogyan a kapával erőteljesen csapkodott, amelyből néha, amikor köre talált, szikrák vilámlottak.

— Cveta, gyere, vagy... — és föl akart emelkedni, de meglepetten rezent össze, amikor meglátta, hogy az asszony odajött hozzá és föléje hajolt.

— Miért jöttél? — kérdezte az asszony fojtottan.

— Ién?! — csuklott meg a hangja ijedten. — Nem akartam, hidd el, hanem tudod, elindultam a földre, találkoztam az emberrel, és — idejöttünk! És te haragszol?

— Elmenj mindjárt! — és mérgesen fordult el tőle.

— Haragszol? Ne haragudj!

— Nem haragszom — nyeldeste a szavakat, mint a könnyeket. — Nem haragszom, de mit mond majd a világ, az emberek! Eredj, ha jót akarsz. Mit gondolsz te? Hiszen én asszony vagyok!

— Igaz — felelte lágyan.

— Hát ha igaz, akkor miért jössz? Miért nem hagysz békén?... Van feleséged, gyerekeid.

— Eh — legyintett —, ne beszélj erről.

— Igen, neked könnyű, de nekem? Még csak az kellene, hogy ő valamit meghalljon. Hova mennék akkor, hova?

— Hagyd, Cveta! — kiáltotta, amikor megérezte, hogy sírás remeg a hangjában. — Megyek, megyek mindjárt. Igaz, amit mondasz, de én... Ismersz te engem. Én csak úgy... jöttem, hogy lássalak. De ha te nem akarsz, nem jövök többet, nem én... Isten veled!

Az asszony nem nyújtotta a kezét, hogy kézfogással búcsúzzanak el egymástól hanem elhúzódtott tőle és élesen mondta:

— Isten veled. Menj!

— Eh, haragszol te énrám! — mondta Stojan csodálkozva, és, kapáját a vállára vetve, elment.

De amikor Stojan eltűnt, Cveta gyorsan, erőnek erejével, mintha védekezne valamitől, megfordult és fölvette a kapát, hogy folytassa a kapálást, magában suttogva:

— Hazudik, hazudik. Megint jön majd. Ó, de mit akar?

Pedig tudta. De miért is nem hagyja őt végre békén? Megmondja-e a férjének? Nincs hozzá bátorsága. Mert, amilyen a férje, még vér is folya...

De itt, megint találkozik vele; beszélgetnek, Stojan öhozzá, jön, és a férje semmit sem sejt... Mi is lesz majd lelkével és testével a másvilágon?... Bűnös dolog ez, bűnös dolog. Ó, szűzanyám!

És elkezdett keresztet vetni, imádságokat suttozni. De ez a meleg éjszaka, a kapa tompa és fémes hangja, az emberi árnyak mozgása a sötét fényű lámpásokkal... mindez még jobban megrázta, félelemmel és édes emlékezés-sel töltötte el. Agya — akarata, keresztvetése, imái ellenére — erősen működni kezdett és felszínre hozott mindent, ami a múltban történt:

...Még gyermek volt, amikor szegény szülei odaadták Stojanékhoz, hogy ott szolgáljon, hogy azok majd később szépen férjhez adják. Stojan apja hirtelen haragú, durva ember volt. Komor, szőrös arcáról leritt, hogy senki sem hallhat tőle barátságos, gyengéd szavakat. Feleségével és Stojannal, aki egyetlen fiú volt, úgy bánt, mint ahogyan a szolgálival is. Mindenki félt és rettegett tőle. És ha nem lett volna Stojan anyja olyan jólelkű asszony, lehet, hogy Cvétát is elérte volna a gazdag házban szolgáló leányok sorsa, akiket vagy valamelyik szolga, vagy maga a gazda tett tönkre, vagy pedig elsenyvedtek a túl sok munkától. De Stojan anyja vigyázott rá, mert az ő Stojánja mint gyermek a legszívesebben vele játszott. Ezért őt távol tartotta a szolgálénytől, nem adott neki nehéz munkát, s így Cveta jól fejlődhetett és szépülhetett. Üdesége, szépsége, vidámsága mindenkit elkápráztatott, de a legjobban Stojant, aki később, amikor már felnőttek, jóformán elválaszthatatlan lett tőle. Mindig együtt voltak. A szántóföldön, a mezőn, mindig egymás mellett voltak. Stojan sohasem érezte vele, hogy ő náluk csak szolgálólány. Mindig adott, ajándékozott neki valamit — az apjától rejtve —, búzát, lisztet és egyebet; hogy elvigye szegény szüleinek. Gyengéd, nyugodt, csendes és dolgos volt, mint senki más. Ó azok a napok!

Kimentek a földre, hogy csupálják a dohányt.

A gyökerek a derekukig beborították őket, lábuk alatt ropogott és süppedt a száraz föld, és körülöttük mindenütt, ameddig csak elláttak, zöldelt a buja növény. Melegíti őket az üde, tiszta és fénylő levegő, telt arcukba szökik a vérük, Dolgoznak, csupálják a friss hajtásokat. A folyó felől szellő fujdogál, a learatott földekről, a tarlóról ének száll feljűk... Dolgoznak, versenyeznek, kötekednek egymással, össze is szólalkoznak, és, mintha haragudnának, elhúzódnak egymástól. Hallgatnak mind a ketten. De titokban egymást figyelik, s szájuk körül dacos mosoly játszik. Cveta, szorosra fűzött mellényben, csintalan és dacos mosollyal pirosló ajkain, lopva Stojanra néz és látja: Stojan a fejét vakarja, fészkelődik, nézi őt és szeretne valamit mondani, mire Cveta hátat fordít neki és úgy tesz, mintha nem törődne vele.

— Cveta! — mondja Stojan végre. — Gyere, énekelljünk!

— Nem akarok.

— Miért nem? Látod, kérlek!

— Éppen azért. Nem akarok.

— De amikor én kérlek rá? — kérdezi Stojan szabadabban és hozzálép.

— Hát akkor mért haragítasz meg? — mondja Cveta, de ekkor szívből elneveti magát és, mintha haragudna, feléje fordul. — Gyere! Kezdd!

És elkezdik. Elkezdik énekelni a dalt, amely akkoriban a legkedveltebb volt. A hangjuk tiszta és remeg az örömtől. Röpköd a kezük, és visszhangzik a környék a dal szavaitól:

*„Fúj a szellő, fúj a szellő, virág illatozik;
a kedves a kedvesére híven várakozik!”*

— Cveta! — kiáltja Stojan és távolabb lép tőle, hogy jobban lássa.

— Mi van veled? — kérdezi Cveta pajkosan.

— Te, te — az enyém vagy!

— Eh! — önkéntelenül, hirtelen szakadt fel mellkasa mélyéről a kiáltás. Gyorsan lehajolt, hogy elrejtse örömet és vérvörössé vált arcát. — Ne, Stojan! Gyere, dolgozzunk!

— Ne, ne... — motyogta Stojan. És elkapta hátulról a hóna alatt és magához szorította... Cveta elkezdett hajladozni, védekezett, de olyan gyöngén, olyan álétan, hogy ezzel még jobban odaadta magát és hozzásimult.

— Ne! Elég volt, elég édes Stojan... — suttozta, és eltakarta az arcát. — Elég... meglátnak... ő!

— Még, még. Engedd! — hörögte Stojan és még jobban szorította, ölelte és csókolta, ahol érte.

— De elég... Ó, éppen te?... — És, tehetetlenül, elaléltan, gyengéden adta oda magát és nyújtotta hol a jobb, hol a bal arcát, hogy Stojan felváltva csókolgassa.

De egy őszi este azt mondták Cvetának, hogy öltözzön fel és díszítse fel magát. Ezután kiment érte Stojan apja, kézen fogta és bevezette a vendégszobába.

— Csókolj kezet! — mondta neki és az emberekre mutatott, akik ott voltak. Cvetának megrogyantak a térdei, megrettenve és segélykérően nézett rá, majdnem elájult, de Stojan apjának éles tekintete és kemény arkifejezése láttán visszatért az ereje. És, alig állva a lábán, kezet csókolott mindazoknak az embereknek. Azok pedig megajándékozták őt, még Stojan apja is, mindannyiuk meglepetésére, homlokon csókolta és nagy, aranyozott dukátot vett elő.

— Légy boldog, lányom, sokáig. Az én házamban fakanállal ettél, adja isten, hogy a tiedben ezüsttel egyél!

Ezután kivezették. Cveta az ágyára zuhant. Egész éjjel nem tudott magáról. Ettől a naptól kezdve a lakodalomig Stojant egyáltalán nem látta. És férjhez ment. Hozzáment ehhez a Jovánhoz, aki, igaz, nem volt szegény, de özveg, zsigori és szörnyen indulatos... Majd megszakadt a szíve, de erős lelke és az örökös, nehéz, mindennapi munka győzedelmeskedett... Elfajtottak mindent, ami volt. De most íme, egy időtől kezdve, megint ő, az a régi Stojan, nézi, lesi az alkalmat, hogy lássa, hogy találkozzon és beszélgessen vele. De ő látni sem akarja Stojant, és azt a lány nőies hangját sem akarja hallani. Pedig Stojan sem boldog. Gazdag, jó házból való lányt vetettek el vele. De mintha meg sem nősítették volna, mert ő azóta soha sincs otthon. A feleségére rá sem néz, hanem mindig, mintha dolga lenne, a faluba szökik az árendásokhoz, ahol a szántóföldjeik vannak, és ott marad hetekig. Mit el nem követtek, csak hogy megkedveltessék vele a feleségét, de hiába. Lefröcskölték valamilyen vízzel, talán beléndek nedvével, füveket adtak neki, kolostorokba és kuruzslók közé vezették, de ő sem jobb, sem beszédesebb, sem élénkebb nem lett. Mindig csak hallgat, dolgozik, engedi az anyjának, hogy azt tegyen vele, amit akar. Senkivel sem száll vitába. Az apja majd megőrül. Egyszer félholtra verte és elzavarta. Attól kezdve senkinek sem volt szabad a házban a nevét említenie. Az anyja, szegény, majd elemészti magát bánatában és szégyenében. Kérte, könyörgött, hogy legalább neki, ha már az apjának és másoknak nem is, mondja meg, miért szökik hazulról és a feleségétől, de hiába... És ki tudja, meddig tartott volna mindez, ha a fiatalasszony rokonsága, amikor látták, mi a helyzet, nem kezdik kérni, hogy a lányt, habár megesküdött Stojannal, adják vissza. Mert, mondták, nem adták ők őt az öreghez, az ő házába, hanem Stojanhoz... Ekkor Stojant az apja magához hívatta, nem tudva, mitévő legyen.

— Ülj le! — mondta komoran és helyet mutatott neki a díványon maga mellett. Stojan, mint mindig, csak állt előtte.

— Hagyjuk — felelte —, állhatok is.

— Ülj le mellém, ülj, ahogyan az férfihoz, házigazdához illik! — és megnyomta a „házigazda” szót. Stojan alázatosan hallgatott és nem ült le.

— Ülj le és beszélj! — lobbant fel egyszerre az öreg és felugrott a helyéről. — Megnémultál, hogy adná az isten! Beszélj! Hallani, látni akarom: tudsz-e beszélni; hallani akarom a hangodat... Hogy tudjam, élsz-e?!

— Mit mondjak neked? — suttozta Stojan, és mindenre elszánva, vállat vont.

— Mit, mit???... — Héhegte az öreg és egészen felhevülve elkezdte gyűrögetni a subáját, majd dühösen hajolt föléje. — Még kérdezed, kérdezed? Megöllek, hallod-e, megöllek, te semmilyen fiú! — És fölemelte az öklét. — Hát azt kell megérjem, hogy a férjhez adott lányt visszavigyék?... Éppen én, én?!... Beszélj, mondjad! — És dühösen megragadta a mellén és elkezdte rázni, nyomkodni. — Mondd... Megöllek, megöllek! Legalább nem foglak ilyenek nézni!...

— Öljd meg!

— Az öreg elugrott tőle.

— Öljelek meg? Meg is öllek, most mindjárt! — És elkezdett forogni a szobában, hogy találjon valamit, amivel megölheti. Stojan csak hallgatott, lehajtott fejjel és várt... — Megöllek, most mindjárt! — mondta az öreg, de egyszerre felkiáltott: — Nem, halld-e fiam! Ne tegyél így, kérlek!... Nézd, én, én kérek téged! — remegve lehajolt Stojan előtt, levette a sapkáját, hogy fehér haja ráomlott a nyakára és a vállaira. — Itt van, na! Öljd meg te engem... te öljd meg engem! — hörögte az öreg, válla, feje, egész teste remegett.

Stojan, mindenre elszántan, felkészülve, csak erre nem — ijedten hőkölt meg az apja kérésétől:

— Nem!... — és lehajolt, hogy fölemelje, fölegyenesítse; de amikor a nagy, forró könnycseppeket is észrevette, ahogyan az öregember szeméből az ő kezére hullottak, rémülten hátrált meg és kirohant a szobából.

Ettől a naptól kezdve néhány hónap alatt Stojan megjavult, megkedvelte a feleségét és úgy kezdett élni, mint más nős emberek. Otthon ült, felügyelt a munkára és elment néha a feleségével és az anyjával a rokonokhoz és a szaborokra... És mindenki örült ennek. De, íme, újra, amióta beköszöntött a nyár — ki tudja mi történt vele? —, megint elkezdett járni, mint azelőtt, a mezőre, a faluba, megint elmaradt hazulról hosszabb időre és — ami a legfontosabb és legszörnyűbb Cveta számára — elkezdett járni hozzá. Igaz, hogy mindig Cveta férjével jött, de Cveta mégis tudta, érezte, miért jön. Stojan mindig azon volt, hogy találkozzanak. Ha Cveta a szántófőldre indult, Stojan távolról követte, kerülő utakon, csak hogy úgy tűnjön, mintha véletlenül találkoztak volna. És bár Stojan a szokásos köszöntéseken kívül soha semmi mást nem mondott, Cveta mégis félt. Amikor csak meglátta, borzongani és remegni kezdett. Ha észrevette, hogy közeledik feléje, és nem veszi le róla a szemét, hunyorog, a szája körül pedig fájdalmas, keserű mosoly vibrál — Cveta szíve összeszorult, elhagyta az ereje és könnyek szöktek a szemébe... Saját magát már régen nem sajnálta, de amikor Stojant így meglátta, őt sajnálta és siratta. De túrtóztatnia kellett magát, erőnek erejével szigorú és goromba volt vele, mert ki tudja, mi lenne akkor, ha nem így tenne? De, minden hiába. Igaz, mindig, amikor eljött hozzá, megfogadta, hogy nem jön többet, de azután megint jön, megint!... Ó, és az elmúlt napokból csak az a szép, csengő lágy hangja maradt meg. Ritkán énekelt azóta. De mostanában, amikor énekelni kezdett, olyan szomorúan és annyi érzéssel énekelt, hogy mindenkit magával ragadott... Hányszor látta őt Cveta hajnalban, holdfényben, amikor ablakából kitekintett, ahogyan a mezőről jött vissza lóháton és közben halkán, tisztán, szomorúan énekelt... s az ő hangján kívül sehonnan sem hallatszott semmi-csak a hold fénye remegett. Cvetának ilyenkor úgy rémlett — ó, istenem, micsoda kísértés! —, hogy, mint a mesékben, oda: tudna repülni hozzá, melléje ülni a lóra, megölelné, és mind a ketten, összeölelkezve, a holdfényben, elszöknének a mezőkön és a hegyeken keresztül messzire, messzire!

— A holdfényben, összeölelkezve, messzire, messzire!... — önkéntelenül fennhangon kezdett sutogni Cveta, előreréngva és kezét mellére szorítva. — A holdfényben... Ó jaj! — kiáltott fel rémülten és ijedten lépett egyet hátra, amikor észrevette, hogy az egész környéket és őt is megvilágította a hold, amely már régen feljött és ragyogott.

— Ó, istenem!... Uramistenem, szűzanyám... Istenem, istenem... Istenem, mi ez? — suttogetta, félelemtől remegve és eltakarva arcát a világosságtól. — Téríts észre, édes istenem!... Ó, milyen bűnös vagyok! — És a bűn gondolata, a bűnhődés a másvilágon a tisztátalan gondolatok miatt, mindez szörnyűségeken sötétlett fel előtte... És hogy valamennyire megnyugtassa,

mentse magát, fölemelkedett, és a fénylő környékre tekintve, majd a holdat nézve elkezdett hajlongva keresztet vetni, imákat suttogni, hogy megszabaduljon a rossz szellemektől, a kísértéstől és a tisztátalan vértől... A fény pedig teljesen beragyogta: karcsú alakját, széles vállait, szép vonású, felhevült arcát forró ajkaival és sötét, fekete, izzó szemével... Keresztet vetett, hajlongott, és a hold fénylett és minden beragyogott. És mintha a fényben minden életre kelt volna. Mindenfelől moraj, kiáltások és ennek az éjszakai, dolgos népnek az éneke hallatszott. A beragyogott, nagy kiterjedésű mezők, a lankás völgyek, a folyók és a patakok a magas nyárfákkal és a dús fűzekkel, minden mozgásba jött, mintha lélegzett volna, és árasztotta azt az enyhe, éjszakai balzsamillatot. Cveta vetette a keresztet, remegett, hallgatta a távolból a folyó morajlását, a tevelek suhogását, a lovak csendes legelészését, a kapa ütéseit... Hallgatta az éjszaka hangjait, rettegett, és semmit sem tudott tenni ellene. Bűntudata Stojan miatt egészen elvette az eszét és leirhatatlan bánattal és félelemmel töltötte el. Földbe gyökerezett lábakkal állt, kapájára támaszkodva, és semmit sem látott, még a vizet sem, amely suhogó morajjal érkezett, megtöltve a föld száraz, szomjas réseit és a másik, szomszédos szántóföldre folyt. És egyszerre, ebben a vakítóan fénylő éjszakában felhangzott egy tiszta és szomorú hang, és hullámozva terjedt szét az egész környéken.

Cveta felismerte és megdermedt.

— Ó! Ó! — remegett meg és arcával a földre borult.

— Hej, Stojan! Halljátok, Stojan énekel! — hallatszottak mindenfelől az elragadtatott kiáltások, mintegy válaszként az énekre. És valóban, Stojan volt az, aki a távolban, talán hazafelé tartva énekelte ugyanazt a dalt:

*„Fúj a szellő, fúj a szellő, virág illatozik;
a kedves a kedvesére hiven várakozik!”*

— Ó, elég, elég!... — mintha saját magának és neki is suttogta volna öntudatlanul Cveta, a földre borulva, összekuporodva, kezét mellére szorítva és fuldokolva a könnyektől és forrongó érzéseitől. És, nem tudva többé uralkodni magán, dühödten és eszelősen tépdetni kezdte mellén a ruhát, harapdálta a kezét, öklét a szájába nyomta, mintha meg akarná akadályozni az útját annak, ami feltört belőle és úgy elragadtatta... Az ének azonban továbbra is zengett. Stojan annyi érzéssel és olyan szomorúan énekelte, mint még soha. Csengő hangja rezgett és hullámozott, betöltve ezt a vakítóan fénylő, hatalmas éjszakát...

*„Ha tudnád, kedvesem, ha tudnád,
hogy fáj az elmúlt ifjúság!”*

— hallatszott, ahogyan énekelte.

— Hogy fáj!... — tört ki Cvetából. És, összetörten, fölemelte a fejét, Stojan felé nézett, ahonnan az ének jött, mintha azt akarta volna, hogy a távolba vesző dal utolsó hangjait is magába szívja.

— A víz megjött, de te? — rázta föl férje hangja. Hirtelen futott oda Jovan, örömmel, hogy végre oda tudta vezetni a vizet. De amikor meglátta, hogy Cveta nem vigyázott és nem nyitotta meg a barázdákat, hogy beléjük ömölhessen a víz, hanem hagyta, hogy máshová folyjon, a szomszédos szántóföldre, megrökönyödött, fölemelte kapáját és dűhtől remegve rontott rá.

— Mi ez, mi? — ordította.

— Ne, Jovan! — motyogta Cveta, és csak most vette észre, hogy a vízről egészen megfeledkezett. És, bűnösnek érezve magát, ütést várva, csak lehajtotta a fejét és megpróbált fölkelni. S nem tudva, mivel mentegetőzön, elkezdte kérlelni Jovant:

— Ne, Jovan, beteg vagyok!

Felhevült, kipirosodott arca, összeharapdált ajkai, izzó szemei, zilált haja, kigombolt mellénye, mindennek a láttán az a gondolat villant át Jovan agyán, hogy Cveta talán teherben van és éppen most érezte meg magzatát az öve alatt. Leengedte a kapáját és megremegett az örömtől.

— Hát mi van veled!

— Ó, nem tudod te azt! — tört ki Cveta hangos zokogásban. — Nem tudod!

Jovannak ez úgy tűnt, mintha Cveta szemére vetette volna, hogy ő, látja, hogy állapotos, mégis hajtja éjszaka dolgozni.

— No ne sírj! Mért nem mondtad, hogy hagyjalak otthon. Várj! — mondta lágyan és lehajolt, a karjaiba vette, elvitte a gyepre, lefektette, levette magáról a subát és betakarta, nehogy megfázzon, azután gyorsan elszaladt és visszavezette a vizet...

— No elég, ne sírj. Ne félj. Majd elmúlik — bátorította, miközben vízzel töltötte a barázdákat és hallgatta Cveta zokogását és összefüggéstelenül motyogott szavait...

KENYERES KOVÁCS Márta fordítása

